

UNEP Tekstil Değer Zincirinde Sürdürülebilirlik ve Döngüsellik Raporu – Global Yol Haritası Özeti

Haziran 2023

Rapordan Önemli Bilgiler

- Bu rapor, BM Çevre Programı'nın Tekstil Öncelikli Girişimi'ni desteklemektedir. BM Çevre Programı, ortaklarıyla birlikte döngüsellğe doğru tekstil değer zinciri boyunca koordinasyonu teşvik etmek de dahil olmak üzere önemli önerileri ileri taşıma gayesindedir.
- Tekstil sektörü sera gazlarının %2-8'ini emisyon olarak yaymakta, doğal su kaynaklarının 86 milyon olimpik yüzme havuzu eşdeğerini kullanmakta ve okyanuslarımızdaki mikroplastik kirliliğinin %9'undan sorumludur.
- Değer zinciri tekstil işçileri üzerinde derin sosyal etkilere sahiptir; işçiler sömürü, düşük ücret, zorla çalıştırma, sağlık riskleri ve istismar riski altındadır. Genel tekstil sektörü iş gücünün %45'ini temsil eden kadınlar özellikle savunmasız durumdadır.
- Bu gibi sebepler ile tekstil değer zincirinin döngüsel ve sürdürülebilir olması durumu çevresel ve sosyal etkilere çözüm bulunmasını sağlayacaktır. Bu durum için tüm paydaşların kaynaklarını ve çabalarını birleştirmek gerekli görülmektedir.
- Sektörün hedeflerinde döngüsellik prensiplerini yerleştirmek ve koordinasyonu teşvik ederek mevcut girişimlerin teslimatında uyumu artırmak, tüm çabalara aynı yönde hareket etme ve daha büyük, daha uyumlu ve ölçülebilir bir etki elde etme amacıyla gereklidir.
- Değer zincirinin karmaşıklığı, sistem düzeyinde politika eksikliği, teknik ve finansal engeller ve sürdürülebilirlik odaklı çok uluslu markalar dışındaki paydaşların parçalanmışlığı nedeniyle, Sürdürülebilir ve döngüsel bir tekstil değer zincirine geçiş yavaş ilerlemektedir.
- Rapor 140'tan fazla firma ile görüşerek ve araştırma yaparak bir ajanda belirlenmiştir.

Yol Haritasında Sistemin Değişebilmesi için 3 Öncelik

Bu öncelikler birbiri ile bağlıdır ve koordineli yaklaşım gerektirmektedir:

- Tüketim alışkanlıklarının değişimi,
- İyileştirilmiş uygulamalar
- Altyapı yatırımı

3 Önceliği Yerine Getirmek İçin Gerekli 9 Blok

Tüketici Alışkanlıklarının Değişimi	Sürdürülebilir ve döngüsel tekstil iş modellerinin küresel olarak benimsenmesi	Tüketiciler, markalar ve perakenciler için 'değer'in ne anlama geldiği konusunda önemli bir algı değişikliği gerektirir
	Aşırı tekstil tüketimi ve üretimi	Özellikle gelişmiş ülkelerde aşırı tüketimin önemli ölçüde azaltılması gerekmektedir. Aşırı üretimin azaltılması markalar ve perakenciler için önemli olacaktır ve stok ve talep yönetiminin iyileştirilmesi yanı sıra on-demand üretim gibi yeni modellerin keşfedilmesiyle başarılabilmektedir.

Tüketici Alışkanlıklarının Değişimi + İyileştirilmiş Uygulamalar	Etkileri en aza indiren ve döngüsel modelleri destekleyen ürün tasarımı	Ürünler, ilgili döngüsel iş modelini (örneğin, kiralama için dayanıklılık) dikkate alarak tasarlanmalı ve kapalı döngüsel geri dönüşüm için bir girdi olarak kullanılacağı varsayımıyla tasarlanmalıdır
	Daha iyi ürün bakımı	Çoğu tekstil markası, etki değerlendirmelerine tüketici kullanım aşamasını dahil etmez. 'kullanım' aşaması, kimyasal, enerji ve su etkilerinin yanı sıra mikrofiber ve ürün dayanıklılık sorunlarını içerir. Dolayısıyla dikkate alınmalıdır.
İyileştirilmiş Uygulamalar	Üretim kirliliğini, üretim atıklarını, yerinde fosil yakıt kullanımını ve endişe verici kimyasalları ortadan kaldırma	Özellikle ıslak işlem tesisleri olmak üzere tekstil üretim tesisleri; makine değiştirme ve döngüsel üretim yöntemleri uygulama konusunda büyük destek ve yatırım gerektirir. Bu, özellikle büyük çok uluslu markaların 1. ve 2. kademe dışındaki tesisler veya daha temiz üretim konusunda güçlü bir politika uygulaması olmayan üretim ülkeleri için önemlidir.
	Yetenekli, güvenli ve güçlendirilmiş insan kaynağı	
İyileştirilmiş Uygulamalar + Altyapı Yatırımı	Sürdürülebilir veya geri dönüştürülmüş hammadde kaynağı	Yeni ve daha sürdürülebilir üretim ve yetiştirme yöntemlerinin hızla ölçeklendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, iyileştirilmiş uygulamalar ve atık yönetim sistemleri ve altyapısına yatırım yaparak elyaf-elyaf geri dönüşümünü yaygınlaştırmak önemlidir.
Altyapı Yatırımı	Yenilenebilir enerji, atık yönetimi ve su arıtma gibi paylaşılan altyapılarda iyileştirme	Paylaşılan altyapıya yapılan yatırım, bireysel aktörlerin kendi sistemlerinde değişiklik yapma potansiyelini açmak için önemlidir.
Tüketici Alışkanlıklarının Değişimi + Altyapı Yatırımı	Tekstil atıklarını dolgu sahalarından ve yakma tesislerinden uzaklaştırma	Atık bertarafı sorumluluğunu başka bir yere devretmekten kaçınmak için, kullanılmış tekstillerin kullanamayan ve tekstil atıklarını yeterince işleyecek altyapıya sahip olmayan yerlere ticaretinin önüne geçecek çözümler gerekmektedir.

Paydaşlar Neler Yapmalı?

- Tüm paydaşlar kolektif diyalog ve etkinliklere katılmalıdır.
- Değer zincirindeki tüm aktörler, bilime dayalı ve döngüsellik prensipleriyle uyumlu olarak tekstil sektörü için yeni bir model geliştirmek ve sürekli kılmak için çözümün bir parçası olmalıdır.
- **Markalar ve Perakendeciler:** yeni iş modelleri oluşturma, tasarım aşamasında sorunu çözmeye, çevresel ve sosyal etkileri azaltmaya yönelik kararlı iş iyileştirmeleri yapma.
- **Hammadde Üreticileri:** çevresel etkiyi azaltmak için yerinde iyileştirmeler ve yenilikleri önceliklendirme, işçilerini koruma, işçiler için yatırım yapma ve güçlendirme
- **Yenilikçiler ve Geri Dönüştürücüler:** değişim için çözümler oluşturma ve teknolojiler geliştirme, erişilebilir ve ölçeklenebilir çözümler oluşturma ve farklı paydaşlar tarafından kullanılabilir olmasını sağlama.
- **Sivil Toplum, Temsilci ve Teknik Kuruluşları:** politika yapımcıların hızlı aksiyona geçmesi için savunuculuk, önceliklendirme ve hesap verilebilirlik için güvenilir mekanizmalar sağlama, paydaş iş birliğini sağlama.

- **Politika Yapıcılar:** yeni sürdürülebilir ve dögüsel politika araçları uygulama, dönüşüm için yatırım yapma ve fon akışlarını niyetine uygun dağıtma, politika tasarımı ve uygulaması konusunda geniş çaplı danışmanlara başvurma ve önemli paydaşları koordine etme, etkili ve sürdürülebilir politikalar belirleme.
- **Finansal Kuruluşlar:** paydaşların gerçek yatırım ihtiyaçlarını anlama-ele alma- sistemik finansman engellerini çözme, geçiş için planlama yapma, yenilikçi finansal ürünler oluşturma, sürdürülebilir ve dögüsel çözümler için mevcut finansmanı artırma.
- **Tüketici katılımı ve iletişim aktörleri:** tüm tüketicilerin aynı olduğunu varsaymak yerine tüketicilerin karmaşıklığını anlama, maksimum kişiyi tüketimin norm olduğu düşüncesinden uzaklaştırma.

Küresel yol haritasında belirlenen önceliklerin uygulanması, eşi benzeri görülmemiş bir düzeyde koordinasyon, yatırım, düzenleme ve iş modeli uyumunu gerektirecektir; ancak aynı zamanda herkes için yeni fırsatlar yaratacaktır.

Raporun tamamına ulaşmak için: <https://www.oneplanetnetwork.org/knowledge-centre/resources/sustainability-and-circularity-textile-value-chain-global-roadmap>

İHKİB Ar-Ge Şubesi

ihkibarge@itkib.org.tr